

Era projects rumantschs dador la «chasa rumantscha», en la diaspora, han bunas vistas da survegnir dapli sustegn da la Confederaziun.

FOTO LIA RUMANTSCHA

In emprim pass per dapli raps per il rumantsch

Il Cussegl naziunal ha approvà in augment finanziel per la promoziun dal rumantsch

DA MARTIN CABALZAR/FMR

■ **En il rom da la tractaziun dal «Messadi da cultura 2021-2024» ha il Cussegl naziunal approvà in augment da 1.2 milliuns francs per la promoziun dal rumantsch per ils proxims quatter onns.** Cun 136 cunter 56 vuschs ha il Cussegl naziunal sustegnì senza discussiun la proposta da sia cumissiun per scienza, furmaziun e cultura.

La proposta da la cumissiun è vegnida sustegnida explicitamain dals sociodemocrats e verds, da la fracziun dal center (PCD, PCD e PE) e dals liberaldemocrats, entant che fracziun da la Partida populara svizra (PPS) ha vulì reducir las expensas per la cultura ed ha refusà tut ils augments proponids.

L'ultim pled en il chapitel ha dentant anc il Cussegl dals chantuns che vegn a tractar il messadi da cultura pir l'emna proxima.

Ordaifer il territori tradiziunal

La proposta per in augment da la contribuziun finanziala per la promoziun da la lingua e cultura rumantscha deriva da la cussegliera naziunala socialdemocratica dal Grischun Sandra Locher Benguerel. Ad ella èsi reussi da persvader la cumissiun preparatorica ch'il rumantsch haja ina muntada speciala en il rom da la promoziun da las linguas e per la chapientscha vicendaivla. Per la promoziun dal rumantsch ordaifer il territori tradiziunal èn previds en il messadi da cultura annualmain 400 000 francs per ils proxims trais onns, pia summa summarum 1.2 milliuns. «Quest augment è impurtant ed ina mesira efficienta per pudair sviluppar e sustegnair projects da pilot», ha argumentà Sandra Locher. Cun questa mesira possian ins plinavant cuntanscher en l'interval menziunà in «effect accelerà tras ina mesira da promoziun cuntinuant en la rait da furmaziun».

Per cuntanscher in effect persistent en plirs centers urbans da noss pajais stoppian ils meds per la promoziun dal rumantsch vegnir augmentads a partir dal 2021, ha Locher fatg valair. Quai saja tant pli impurtant, damai che radund ina terza da las Rumantschas e dals Rumantschs vivian oz ordaifer il territori tradiziunal. La promoziun supplementara possia per exempel succeder cun finanziar canortas d'uffants e purschidas da rumantsch sco rom facultativ en l'entira Svizra, di Sandra Locher Benguerel.

Ina lunga debatta da cultura

Durant tschintg uras ha il Cussegl naziunal debattà stersas davart il messadi da cultura per ils onns 2021 fin 2024. Il Cussegl federal aveva proponì da conceder ils proxims trais onns tut en tut 934,5 milliuns en favur da la promoziun da la cultura. En la debatta han tut las fracziuns accentuà da principi la valita da cul-

tura, ella saja impurtanta per la coesiun da la societad ed enritgeschia l'orizont. Gist la crisa da corona haja demussà a moda evidenta quant impurtanta che la cultura saja per l'uman. Tuttina ha *Diana Gutjahr* (PPS, TG) proponì en num da la PPS da scursanir las contribuziuns a la cultura. Quai dentant senza success. Il Cussegl naziunal è schizunt sa mussà pli generus ch'il Cussegl federal ed ha decidì cun 126 cunter 63 vuschs d'investar 1.2 milliuns per in nov post da competenza per il patrimoni audiovisual, 20 milliuns dapli per la cultura da bajegiar e betg l'ultim 1.2 milliuns per la promoziun dal rumantsch.

La gronda part da las contribuziuns per la cultura vegnan impundidas cun 209,1 milliuns per il film, 180,4 milliuns van a la Pro Helvetia, 134.5 milliuns al Museum naziunal, 89.5 milliuns a las Scolas svizras en l'exteriur e 3.1 milliuns al transfer da bains culturals.